

Oiko Visie

April 2015
Oikocredit Nederland

**OIKOCREDIT ONDERSTEUNT
VOORAL VROUWEN**

**Waarom? Lees ons
themanummer over
Women Empowerment**

 **OIKO
CREDIT**
investeren in mensen

OIKOCREDIT KIEST VOOR VROUWEN

Armoede treft vooral vrouwen. Ze hebben minder toegang tot onderwijs, geen eigendom en aanzienlijk minder kansen zich economisch te ontplooiën. Daarmee is het voor hen nog moeilijker zich aan de armoede te onttrekken.

Oikocredit is ervan doordrongen dat vrouwen het verschil kunnen maken: meer dan mannen investeren ze wat ze verdienen in hun gezin, met name in onderwijs voor hun kinderen. Daarom investeert Oikocredit vooral in vrouwen. In dit themanummer speciale aandacht voor het begrip women empowerment, het versterken van de positie van vrouwen.

Van women empowerment profiteert het hele gezin

Voor Oikocredit is een belangrijke doelstelling bij het verlenen van microkrediet het versterken van de positie van de vrouw binnen het huishouden. Bij meer harmonie en balans profiteert tenslotte het hele gezin ...

Het begrip women empowerment, het in hun kracht zetten van vrouwen, kan verschillende associaties oproepen, en niet noodzakelijkerwijs louter positief. Zo is het denkbaar dat als een vrouw binnen haar gezin 'empowered' wordt, haar man voor zijn gevoel iets inlevert en dan ligt een conflict op de loer. Maar het kan ook betekenen dat man en vrouw, juist doordat de laatste meer in haar kracht is gekomen, volledig in balans raken en dat is natuurlijk

zoals wij het liever zien. Zeker als microkrediet het middel is dat bijdraagt aan deze 'empowerment'.

Zoals bij Angammal, een 52-jarige Indiase vrouw en haar vijftien jaar oudere echtgenoot. Zij en haar man stralen in alles de harmonie uit die bij dit beeld past. Vanaf het moment dat de vrouw des huizes haar eerste microkrediet ontving, vormen ze samen de uitgebalanceerde spil van een familie die in al haar geledingen gericht is op ondernemen. Papa, mama, tante, dochters en een zoon: allemaal dragen ze hun steentje bij aan het familiebedrijf. De belangrijkste activiteit: het vlechten van bamboeproducten, zoals schalen, manden en raamluiken.

Angammal en haar man hebben het vak van hun ouders geleerd en die op hun beurt van hun ouders. De binnenplaats achter hun twee verdiepingen hoge stenen huis in een levendige stadswijk in Trichy, miljoenenstad in de Zuid-Indiase deelstaat Tamil Nadu, vormt de dagelijkse plaats van handeling. Het is vroeg in de ochtend en Angammal

vangt al vlechtend de zonnestralen op die als eerste over de muur van de binnenplaats glippen. Haar man zit tegenover haar. Hij verwerkt al luisterend de ruwe bamboe tot de stroken die zijn vrouw – en naast haar zijn zuster – in gestaag tempo vervlecht tot een snel groeiende stapel bloemenmanden. Hun huis ligt op een steenworp afstand van een hindoeïetempel, een belangrijke afnemer van deze manden, die veelvuldig gebruikt worden in hindoeïstische ceremonies.

Angammal is sinds zeven jaar lid van een zogenoemde zelfhulpgroep die verbonden is aan Grama Vidiyal, een partnerorganisatie van Oikocredit. Deze microfinancieringsinstelling heeft een miljoen →

Angammal runt samen met haar man een bedrijfje in gevlochten bamboeproducten.

Angammal's echtgenoot verwerkt de ruwe bamboe tot stroken.

klanten, allemaal vrouwen, en is daarmee een van de meest succesvolle in India. De kredieten worden uitsluitend verleend aan deelneemsters van deze zelfhulpgroepen. Ze bestaan uit maximaal vijftien vrouwen, die voor elkaar garant staan. Doorgaans wonen ze in dezelfde buurt, kennen en vertrouwen ze elkaar en kunnen ze elkaars kredietwaardigheid voldoende inschatten. Van haar eerste krediet kocht Angammal met haar man een grote partij ruwe bamboe en een aantal kleinere werktuigen, die ze gebruiken bij het verwerken van de ruwe bamboe en het vlechten van de stroken. Inmiddels neemt ze ieder jaar het zogenoemde Zakenkrediet af, een bedrag van iedere keer € 350, waarvoor ze nog grotere partijen ruwe bamboe koopt en ook het transport betaalt.

"Als ik geld nodig heb," vertelt Angammal, "kan ik daar altijd snel over beschikken. Er is nauwelijks bureaucratische rompslomp. Mijn man en ik hebben daardoor ons bedrijf snel kunnen uitbreiden en we verschaffen nu ook werk aan mijn schoonzuster en onze jongste dochter, die nog steeds thuis woont. Ook de andere twee dochters hebben in het bedrijf gewerkt, maar die zijn inmiddels getrouwd en wonen elders. En ja, hun beider bruidsschat hebben we kunnen betalen uit de winst van onze onderneming. Binnenkort sluit ik weer een nieuwe lening af: onze zoon wil een tuk tuk kopen, inderdaad ja, zo'n mechanisch aangedreven taxi op drie wielen. Zo wil hij bijdragen aan het gezinsinkomen ..."

Haar man knikt instemmend: "Ik ben bijzonder trots op mijn vrouw. Dankzij haar zakelijk inzicht hebben we ons bedrijf uit kunnen bouwen en hebben we het goed met z'n allen. En het mooie is: we doen het helemaal samen. Dat is echt een geschenk."

Angammal en haar man stralen harmonie en balans uit.

Bron: Oikocredit International, cijfers per juni 2014

**WOMEN
EMPOWERMENT
VOLGENS
YOLIRRUTH
NÚÑEZ**

De vrijheid om als vrouw je eigen keuzes te maken

Yoliruth Núñez is geboren en getogen in Peru. Sinds 2008 werkt ze hier voor Oikocredit en legt ze zich onder meer toe op women empowerment. “Voor mij,” zegt ze, “betekent dat de vrijheid om als vrouw je eigen keuzes te maken.” Een interview.

“Naar school gaan draagt zeker bij aan dat proces.”

Ze komt uit Peru en is eigenlijk accountant van beroep. Maar Yoliruth Núñez (41) was vanaf het moment dat ze in de microfinanciering terecht kwam meer geïnteresseerd in de werkelijkheid áchter de cijfers. Dus toog ze tien jaar geleden naar Den Haag om aan het Internationale Instituut voor Sociale Studies (ISS) een master in ‘Politics of Alternative Development’ te halen. Daarbij staat niet de economie, maar de mens in ontwikkelingslanden centraal. Sinds 2008 werkt ze voor Oikocredit Peru en brengt ze haar studie in praktijk als Social Performance-manager en Capacity Building-coördinator. Twee ‘takken van sport’ die nauw met elkaar verbonden zijn en waarin women empowerment een belangrijk aandachtsveld is.

Yoliruth is geboren en getogen in Callao, de grootste havenstad van Peru en deel van grootstedelijk Lima. Lachend: “Om een echte ‘Chalaco’, een inwoner van Callao, te zijn

moet je aan drie basiscriteria voldoen. Je moet gek zijn op rauwe vis, je moet salsa kunnen dansen en je moet een sociaal mens zijn. Dat wil zeggen: je bekommert je om je burens en andere medemenss. En ja, ik voldoe ruimschoots.”

Vanuit haar eigen opvoeding en cultuur zou je Yoliruth Núñez ervaringsdeskundige kunnen noemen als het op women empowerment aankomt. Zelf is ze de eerste vrouw in haar familie die aan de universiteit mocht studeren. “De cultuur in Peru, of je nu rijk of arm bent, is er toch op gericht dat meisjes trouwen, kinderen krijgen en het huishouden doen. Dat ik wel mocht studeren, stemt me dankbaar. Het betekende mijn persoonlijke empowerment.”

Toekomst

“Voor mij,” zegt Yoliruth, “betekent dat de vrijheid om als vrouw je eigen keuzes te maken. En daarmee richting aan je leven te geven. Kennis vergaren, naar school gaan, draagt zeker bij aan dat proces. Ik zie nog steeds veel vrouwen die dat niet begrijpen. Die zijn niet met hun toekomst bezig. Vaak zien ze de man als degene die hun toekomst veilig stelt, die ze zekerheid verschaft. In dat opzicht helpt microkrediet zeker. Het zorgt voor economisch empowerment. Vrouwen verdienen geld, kunnen eten kopen, hun gezin onderhouden, kinderen naar school laten gaan ... Uiteindelijk helpt dat om de armoede te verlichten. Maar dat is niet voldoende. Want hoe gaan man en vrouw

Vrouwen investeren het geld dat ze verdienen veelal in hun gezin, met name in onderwijs voor hun kinderen

binnen het huishouden met elkaar om? Veel vrouwen zeggen: ‘Oké, nu heb ik die zaak, maar ik heb ook nog steeds het huishouden. Dat is extra zwaar; ik heb er gewoon een baan bij!’ De man doet niks extra. Dan vraag ik me af: hebben vrouwen écht voordeel van hun economische empowerment?”

“Dat is waarom wij en ook onze partners zeggen: alleen microkrediet is niet genoeg. Er moet ook een pakket aan niet-financiële diensten zijn. Vrouwen – én mannen – moeten zich bewust worden van deze ongelijkheid. Sociaal empowerment dus. Dat gaat onder meer over sekseongelijkheid. Daarover geven we trainingen. Over hoe je met geld moet omgaan, hoe je je bedrijf moet runnen en dus ook over man-vrouwrelaties. Zo hebben we in Peru met een aantal

koffieboeren een renovatieproject lopen. Dat is zowel een financieel als een technisch traject. En daar hebben we man-vrouwrelaties aan toegevoegd.”

Bewustzijnswerkshop

“Letterlijk hebben we een bewustzijnswerkshop gehouden. Voor de vrouwen én hun mannen. Daarin deden we allerlei oefeningen, zoals het opschrijven van de dagelijkse bezigheden die mannen en vrouwen hebben. Hoe laat sta je op? Vrouwen een uur eerder dan mannen, want ze moeten het ontbijt klaarmaken. De mannen gaan naar het veld, de vrouwen zorgen voor het eten voor de mannen en de werknemers, ze doen het huishouden, helpen bij het oogsten, enzovoort, enzovoort ... De mannen komen om

zes uur thuis en ploffen voor de televisie. We vragen iedereen op de verschillende lijstjes te reflecteren. Wat gebeurt er als vrouwen stoppen met het klaarmaken van de lunch voor de mannen en het personeel? Oh, dan kopen jullie het eten! Zo ontstaat een discussie over taken en verantwoordelijkheden. Heel interessant. Mannen vinden het ontzettend belangrijk om kostwinner te zijn, maar het bevredigt ze niet omdat ze het ook een zware verantwoordelijkheid vinden. Die medaille heeft duidelijk twee kanten. Hetzelfde horen we over alcoholgebruik. Mannen willen heel graag drinken met hun vrienden, maar voelen het tegelijkertijd als een verplichting. Dat willen ze eigenlijk voor elkaar niet weten, maar het mooie is dat zoiets tijdens zo’n workshop toch naar boven komt.”

KANS OP DUURZAME GROEI

Jacobine Geel is voorzitter van Oikocredit Nederland. Onlangs bracht ze een bezoek aan India om te zien hoe microkrediet in de praktijk werkt.

Haar huis in het centrum van Chennai is de plek waar acht vrouwen dagelijks bij elkaar komen om een grote berg rozeknoppen, chrysanten en jasmijnbloesems te vervlechten tot geurige slingers. Op de markt vinden die gretig aftrek, onder andere als offerande voor de goden. Met handige, razendsnelle vingers knoopt Kanta de bloemen aan elkaar, en intussen vertelt ze. Over hoe ze tot acht jaar geleden voor een beetje extra inkomsten overgeleverd was aan de grillen en torenhoge rentes van louche geldhandelaars. Over de kans om zich aan te sluiten bij de vrouwengroep 'Eeuwig fruit' en zo toegang te krijgen tot een klein krediet, waarmee ze haar eigen bloemenhandeltje kon beginnen. Over de opleiding voor haar twee kinderen die ze zo bij elkaar kon sparen. En over de betekenis van de vrouwengroep in haar leven en voor de gemeenschap. Onhandig meevlechtend luister ik geboeid.

Een stralende, stevige vrouw is Kanta, spil van de groep en levend bewijs van de kans op groei die microfinanciering biedt. Die kans op groei fascineert me. Want niet alleen het geld dat geleend kan worden en de relatief gunstige condities van afbetaling bepalen voor haar – en vele andere vrouwen – het succes van microfinanciering. Het is vooral de kans op financiële bewustwording die het (verplichte) lidmaatschap van een groep biedt. Dat lidmaatschap omvat in ieder geval een wekelijkse training door iemand

DOOR: JACOBINE GEEL

met verstand van zaken, de mogelijkheid om problemen die zich voordoen met de andere groepsleden en de trainer te bespreken, en het borg staan voor elkaar in geval van onvoorziene tegenslagen. Door deze bedding groeit met de jaren niet alleen het individuele ondernemerschap, maar ook het zelfbewustzijn, het vermogen de eigen huishouding en die van de familie op orde te brengen en te houden, en op de lange duur het uitzicht op een welvarender bestaan voor de kinderen.

Als het gaat om de persoonlijke en maatschappelijke betekenis van microfinanciering lijkt mij vooral die bijdrage aan de financiële geletterdheid van de allerarmsten van onnoembare waarde. Zoals ook de directeur van partnerorganisatie Growing Opportunity duidelijk maakte, hebben zeker in India ook de banken de 500 miljoen armen ontdekt. Niet zo gek. Want een lening kan nog zo klein zijn, vermenigvuldigd met 500 miljoen leidt elke rentemarge tot een duizelingwekkend bedrag. En al sluit je per gezin maar één miniverzekering af voor een koe, 100 miljoen van dat soort verzekeringen vormen een interessant perspectief. Om mensen enigszins weerbaar te maken tegen de lokroep van banken en verzekeraars, en ze op zijn minst in staat te stellen tot een zelfstandige, zelfbewuste afweging, is enige financiële scholing en training onontbeerlijk. De partners met wie Oikocredit zich verbindt, moeten kunnen laten zien dat zij juist hierin investeren. Want als ze dát doen, biedt microfinanciering inderdaad kans op duurzame groei.

BERICHTEN VAN OIKOCREDIT NEDERLAND

Debat ForumC

Oikocredit Nederland en ForumC houden dinsdagavond 14 april 2015 een debat over krediet: is het meer dan een lening? U bent van harte uitgenodigd om het debat bij te wonen in Amersfoort, vanaf 19.45 uur. Meldt u aan via nederland@oikocredit.nl, dan is de toegang gratis.

Aftrap campagne in Amersfoort

In mei en juni voeren we campagne in Amersfoort, waar het hoofdkantoor van Oikocredit staat. We nodigen u van harte uit om op 1 mei om 11.00 uur de aftrap bij te wonen van deze campagne. Oikocredit Nederland voorzitter Jacobine Geel en Oikocredit International directeur David Woods openen een prachtige fototentoonstelling in het centraal station van Amersfoort. Aansluitend belicht David Woods hoe Oikocredit in de komende vijf jaar de meest maatschappelijk verantwoorde impact investeerder in de wereld zal worden. Wilt u het evenement bijwonen? Geef u dan op via nederland@oikocredit.nl of bel (030) 234 10 69.

Participantenvergadering

Op maandag 11 mei tussen 19.00 en 20.00 uur vindt de participantenvergadering van het Oikocredit Nederland Fonds plaats. Bent u belegger in dit fonds? Dan nodigen we u van harte uit voor deze bijeenkomst.

Algemene Ledenvergadering

Op maandag 11 mei begint om 20.00 uur de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de vereniging Oikocredit Nederland. We kijken onder andere terug op het jaar 2014 en staan stil bij internationale ontwikkelingen binnen Oikocredit.

U bent van harte welkom om de ALV en/of de participantenvergadering in Utrecht bij te wonen. U kunt zich aanmelden via nederland@oikocredit.nl of telefonisch via (030) 234 10 69. Na aanmelding sturen we u de betreffende stukken toe.

Jaarverslag en jaarrekeningen op onze website

Het jaarverslag van Oikocredit Nederland, het Oikocredit Nederland Fonds en de Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds worden eind april gepubliceerd. U kunt deze documenten vinden op onze website www.oikocredit.nl/publicaties.

COLOFON

Bijdragen: Margreet Fros,
Jan Groenewold

Concept: Jan Groenewold
Editing: Jacques Poell
Vormgeving: 3mandesign.nl

Dit is een uitgave van:
Oikocredit Nederland
Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH Utrecht
T 030 234 10 69
E nederland@oikocredit.nl
www.oikocredit.nl

